

Strategická koncepce Aliance

schválená nejvyššími představiteli států a vlád účastnicích se jednání Severoatlantické rady ve Washingtonu D. C. ve dnech 23. a 24. dubna 1999

Úvod

1.

Na svém zasedání ve Washingtonu v dubnu 1999 nejvyšší představitelé států a vlád schválili novou strategickou koncepci Aliance.

2.

NATO úspěšně zajistilo svobodu svých členů a zabránilo válce v Evropě po dobu 40 let trvání studené války. Kombinováním obrany s dialogem sehrálo nepostradatelnou úlohu v tom, že konfrontace mezi Východem a Západem skončila mírovým způsobem. Dramatické změny v euroatlantickém strategickém prostoru, které přinesl konec studené války, byly reflektovány ve strategické koncepci Aliance přijaté v roce 1991. Od té doby ovšem došlo k dalšímu významnému politickému a bezpečnostnímu vývoji.

3.

Nebezpečí studené války bylo nahrazeno slibnějšími, ale i náročnějšími vyhlídkami, novými příležitostmi a riziky. Rodí se nová, integrovanější Evropa a vzniká euroatlantická bezpečnostní struktura, v níž NATO hraje ústřední úlohu. Aliance byla základem úsilí o vytvoření nových modelů spolupráce a vzájemného porozumění napříč euroatlantickým regionem a v zájmu širší stability se sama angažovala v nových významných aktivitách. Hloubku své angažovanosti ukázala v úsilí skoncovat s obrovským lidským utrpením vyvolaném konfliktem na Balkáně. V letech od konce studené války jsme byli rovněž svědky významného rozvoje kontroly zbrojení, procesu, jemuž je Aliance naprosto oddána. Úloha Aliance v tomto pozitivním rozvoji byla podepřena celkovým přizpůsobením jejího pojetí bezpečnosti a jejích procedur a struktur. V posledních deseti letech se ale objevila nová komplexní rizika ohrožující euroatlantický mír a stabilitu, zahrnující útlak, etnické konflikty, hospodářské problémy, kolaps politického řádu a šíření zbraní hromadného ničení.

4.

Aliance hraje nepostradatelnou úlohu při konsolidaci a uchování pozitivních změn nedávné minulosti a při řešení současných i budoucích bezpečnostních výzev. Její úkoly jsou proto náročné. Musí zajistit společné bezpečnostní zájmy v prostředí dalších, často nepředvídatelných změn. Musí zachovat kolektivní obranu a posílit transatlantickou vazbu a zajistit rovnováhu, jež evropským spojencům umožní převzít větší odpovědnost. Musí prohloubit vztahy se svými partnery a připravit se na rozšíření o nové členy. Především si ale musí uchovat politickou vůli a vojenské prostředky, jež vyžaduje celá škála jejích misí.

5.

Touto novou strategickou koncepcí se bude Aliance řídit při plnění těchto úkolů. Koncepce vyjadřuje trvalé poslání a podstatu NATO a jeho základní bezpečnostní úkoly, identifikuje hlavní rysy nového bezpečnostního prostředí, specifikuje prvky širokého přístupu Aliance k bezpečnosti a je směnicí pro další adaptaci jejích vojenských sil.

Část I - Poslání a úkoly Aliance

6.

Základním a trvalým posláním NATO, stanoveným v Severoatlantické smlouvě, je chránit svobodu a bezpečnost všech svých členů politickými a vojenskými prostředky. Aliance, která je založena na společných hodnotách demokracie, lidských práv a právního státu, od svého vzniku usilovala o vybudování spravedlivého a trvalého mírového uspořádání v Evropě. Bude v tom pokračovat. Dosažení tohoto cíle může být ohroženo krizemi a konflikty ovlivňujícími bezpečnost euroatlantického prostoru. Aliance proto nejen zajišťuje obranu svých členů, ale přispívá k míru a stabilitě v této oblasti.

7.

Aliance ztělesňuje transatlantickou vazbu, již je bezpečnost Severní Ameriky trvale spojena s bezpečností Evropy.

Je praktickým vyjádřením účinného kolektivního úsilí jejích členů při podpoře společných zájmů.

8.

Zásadním řídicím principem činnosti Aliance je princip společného závazku a vzájemné spolupráce mezi svrchovanými státy, podporující nedělitelnost bezpečnosti všech jejích členů. Solidarita a soudržnost v rámci Aliance vyjadřovaná každodenní spoluprací v politické i vojenské oblasti zajišťuje, že žádná z členských zemí není nucena spoléhat na své vlastní osamocené národní prostředky při vyřešení svých základních bezpečnostních problémů. Aniž by zbavovala členské státy jejich práva a povinnosti naplnit svoji svrchovanou odpovědnost v oblasti obrany, Aliance jim, prostřednictvím společného úsilí, umožňuje realizovat své základní národní bezpečnostní cíle.

9.

Výsledný pocit rovnocenné bezpečnosti členských zemí Aliance, bez ohledu na rozdílné podmínky nebo na jejich národní vojenský potenciál, přispívá ke stabilitě v euroatlantickém prostoru. Aliance se nesnaží dosahovat tohoto prospěchu jen pro své členy, ale usiluje o vytváření podmínek přispívajících k prohlubování partnerství, spolupráce a dialogu s ostatními, kteří sdílejí její široké politické cíle.

10.

S cílem dosáhnout svého základního poslání, jako Aliance národů vázaných Severoatlantickou smlouvou a Chartou OSN, plní Aliance následující základní bezpečnostní úkoly:

Bezpečnost

Tvořit jeden z nenahraditelných základů stabilního euroatlantického bezpečnostního prostředí, založeného na rozvoji demokratických institucí a závazku mírového řešení konfliktů, ve kterém žádná země nebude schopna zastrašovat nebo vnucovat svou vůli kterékoli jiné zemi hrozbou nebo použitím síly.

Konzultace

Sloužit, v souladu s článkem 4 Severoatlantické smlouvy, jako základní transatlantické fórum pro konzultace spojenců o jakýchkoli problémech dotýkajících se jejich životních zájmů, včetně možného vývoje představujícího ohrožení bezpečnosti členských států, a pro odpovídající koordinaci jejich úsilí v oblastech společného zájmu.

Odstrašování a obrana

Odstrašit a ubránit se proti jakékoli hrozbě agrese vůči kterémukoli členskému státu NATO v souladu s článkem 5 a 6 Severoatlantické smlouvy.

A za účelem posílení bezpečnosti a stability euroatlantické oblasti:

Krizové řízení

Být připravena, případ od případu a na základě konsenzu, v souladu s článkem 7 Severoatlantické smlouvy, přispívat k účinné prevenci konfliktů a angažovat se aktivně v krizovém řízení, včetně operací reagujících na krize.

Partnerství

Podporovat široké partnerství, spolupráci a dialog s ostatními zeměmi euroatlantické oblasti, s cílem zvýšení transparentnosti, vzájemné důvěry a schopnosti podílet se na společných akcích s Aliancí.

11.

Při naplňování svého poslání a hlavních bezpečnostních úkolů, bude Aliance i nadále respektovat legitimní bezpečnostní zájmy druhých a bude usilovat o mírové řešení sporů, jak je zakotveno v Chartě OSN. Aliance bude prosazovat mírové a přátelské mezinárodní vztahy a bude podporovat demokratické instituce. Aliance se nepovažuje za nepřítel žádné země.

Část II - Strategické perspektivy

Vyvíjející se strategické prostředí

12.

Aliance působí v prostředí nepřetržitých změn. Vývoj v posledních letech byl obecně pozitivní, avšak zůstávají nejistoty a rizika, která mohou přerůst v akutní krize. V rámci tohoto vyvíjejícího se kontextu NATO sehrává od konce studené války zásadní roli v posilování euroatlantické bezpečnosti. Jeho rostoucí politická úloha, rozšířené

politické a vojenské partnerství, spolupráce a dialog s dalšími zeměmi, včetně Ruska, Ukrajiny a zemí Středomořského dialogu; pokračující otevřenost pro přistoupení nových členů; jeho spolupráce s dalšími mezinárodními organizacemi; příkladem Balkánu doložená připravenost působit k prevenci konfliktů a krizovému řízení, včetně operací na podporu míru - to všechno odráží jeho odhodlání formovat bezpečnostní prostředí a posílit mír a stabilitu euroatlantického regionu.

13.

NATO se současně úspěšně přizpůsobilo, aby zvýšilo svoji schopnost přispět k euroatlantickému míru a stabilitě. Vnitřní reforma zahrnuje nové velitelské struktury, včetně koncepce Kombinovaných společných sil zvláštního určení (CJTF), vytvoření mechanismů umožňujících rychlé rozmístění sil pro celý rozsah misí Aliance a vytváření Evropské bezpečnostní a obranné identity (ESDI) uvnitř Aliance.

14.

Organizace spojených národů (OSN), Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), Evropská unie (EU) a Západoevropská unie (ZEU) výrazně přispěly k euroatlantické bezpečnosti a stabilitě. Vzájemně se posilující organizace se staly ústředním a charakteristickým rysem bezpečnostního prostředí.

15.

Rada bezpečnosti OSN má primární odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti a jako taková sehrává rozhodující roli ve prospěch bezpečnosti a stability v euroatlantickém prostoru.

16.

OBSE, jako regionální uspořádání, je nejširší bezpečnostní organizací v Evropě, která zahrnuje také Kanadu a Spojené státy a sehrává zásadní roli při udržování míru a stability, posilování kooperativní bezpečnosti a posilování demokracie a lidských práv v Evropě. OBSE je zvláště aktivní na poli preventivní diplomacie, prevence konfliktů, krizového řízení a postkonfliktní obnovy. NATO a OBSE rozvinuly těsnou praktickou spolupráci, zejména v souvislosti s mezinárodním úsilím, jejímž cílem je přinést mír do bývalé Jugoslávie.

17.

Evropská unie přijala důležitá rozhodnutí a dala další impuls úsilí posílit svoji bezpečnostní a obrannou dimenzi. Tento proces bude mít důsledky pro celou Alianci a všichni evropští spojenci by měli být zahrnuti do tohoto procesu, jenž vychází z mechanismů vypracovaných NATO a ZEU. Budování Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (CFSP) zahrnuje postupné vytváření rámce pro společnou obrannou politiku. Tato politika, jak specifikuje Amsterodamská smlouva, bude kompatibilní se společnou bezpečnostní a obrannou politikou vybudovanou v rámci Severoatlantické smlouvy. Důležitý krok v tomto kontextu představuje začlenění Petersbergských úkolů ZEU do smlouvy o Evropské unii a rozvoj těsnějších institucionálních vztahů se ZEU.

18.

Jak bylo stanoveno v deklaraci summitu z roku 1994 a znovu potvrzeno v Berlíně v roce 1996, Aliance plně podporuje budování Evropské bezpečnostní a obranné identity uvnitř Aliance poskytnutím svých zdrojů a kapacit k dispozici pro operace vedené ZEU. S tímto cílem Aliance a ZEU rozvinuly těsné vztahy a zavedly klíčové prvky Evropské bezpečnostní a obranné identity, jak bylo stanoveno v Berlíně. S cílem posílit mír a stabilitu v Evropě v širším rámci, evropští spojenci posilují svou akceschopnost, včetně zvyšování svých vojenských schopností. Zvýšení odpovědnosti a potenciálu evropských spojenců z hlediska bezpečnosti a obrany posiluje bezpečnostní prostředí Aliance.

19.

Stabilita, transparentnost, předvídatelnost, nižší úroveň počtů výzbroje a verifikace, které mohou být výsledkem dohod o kontrole zbraní a o jejich nešíření, podporují politické a vojenské úsilí NATO o dosažení jeho strategických cílů. Spojenci sehráli důležitou roli při dosažení významných úspěchů na tomto poli. Patří sem posílení stability v důsledku Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (CFE), významná redukce jaderných zbraní na základě smluv START, podepsání Smlouvy o úplném zákazu jaderných zkoušek, neomezeném a bezpodmínečném prodloužení Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (NPT) a přistoupení Běloruska, Kazachstánu a Ukrajiny jako nejaderných států k této smlouvě a vstup v platnost Úmluvy o chemických zbraních. Ottawská konvence zakazující protipěchotní miny a podobné dohody významně přispívají ke zmírňování lidského utrpení. Existují vítané vyhlídky dalšího pokroku v kontrole zbrojení konvenčními zbraněmi a s ohledem na jaderné, chemické a biologické (NBC) zbraně.

Bezpečnostní výzvy a rizika

20.

Nehledě na pozitivní vývoj strategického prostředí a skutečnost, že rozsáhlá konvenční agrese proti Alianci je vysoce nepravděpodobná, existuje možnost, že taková hrozba se objeví v dlouhodobější perspektivě. Bezpečnost Aliance zůstává vystavena široké škále vojenských a nevojenských rizik, jež mohou působit v mnoha směrech a často jsou těžko předvídatelná. Tato rizika zahrnují nejistotu a nestabilitu uvnitř a kolem euroatlantické oblasti a možnost regionálních krizí na periferii Aliance, které by se mohly rychle vyvinout. Některé země uvnitř a kolem euroatlantické oblasti čelí vážným hospodářským, sociálním a politickým problémům. Etnická a náboženská rivalita, územní spory, nedostatečné nebo neúspěšné úsilí o reformy, porušování lidských práv a rozpad států mohou vést k lokální nebo dokonce k regionální nestabilitě. Výsledné napětí může vést ke krizím ovlivňujícím euroatlantickou stabilitu, k lidskému utrpení a ozbrojeným konfliktům. Tyto konflikty mohou ovlivnit bezpečnost Aliance rozšířením do sousedních zemí, včetně států NATO, nebo jinými způsoby, a mohou rovněž ovlivnit bezpečnost dalších států.

21.

Existence silných jaderných sil mimo Alianci představuje rovněž důležitý faktor, s nímž Aliance musí počítat, pokud bezpečnost a stabilita v euroatlantickém regionu mají být zachovány.

22.

Šíření jaderných, biologických a chemických zbraní (NBC) a jejich nosičů zůstává předmětem vážného znepokojení. Přes dosažený pokrok při posilování mezinárodních kontrolních režimů, hlavní nebezpečí týkající se šíření přetrvávají. Aliance počítá s možností, že k šíření může docházet navzdory úsilí mu zabránit a může představovat přímou vojenskou hrozbu obyvatelům Aliance, jejímu území a silám. Některé státy, včetně těch na hranicích NATO a v dalších regionech, prodávají, získávají nebo se pokoušejí získat jaderné, biologické a chemické (NBC) zbraně a jejich nosiče. Materiály a technologie, které by mohly být využity k výrobě těchto zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, se stávají více dostupnými, zatímco odhalování a prevence ilegálního obchodu s těmito materiály a know-how jsou nadále obtížné. Nestátní aktéři prokázali potenciál k výrobě a použití některé z těchto zbraní.

23.

Globální šíření technologie, jež může být využita k výrobě zbraní, může vyústit ve vyšší dostupnost sofistikovaných vojenských schopností umožňujících protivníkům získat vysoce výkonné útočné a obranné protiletadlové, pozemní a námořní systémy, střely s plochou dráhou letu a další moderní zbraně. Kromě toho státní a nestátní protivníci se mohou pokusit zneužít vzrůstající závislosti Aliance na informačních systémech prostřednictvím informačních operací určených k narušení těchto systémů. Mohou se pokusit využít strategie tohoto druhu k překonání převahy NATO v tradiční výzbroji.

24.

Jakýkoli útok na území spojenců z jakéhokoli směru bude pokryt články 5 a 6 Severoatlantické smlouvy. Bezpečnost Aliance však musí také vzít v potaz globální kontext. Bezpečnostní zájmy Aliance mohou být ovlivněny dalšími riziky rozličné povahy, včetně teroristických činů, sabotáží a organizovaného zločinu a přerušением toku životně důležitých zdrojů. Nekontrolovaný pohyb velkého počtu osob, především v důsledku ozbrojených konfliktů, může také vytvářet problémy pro bezpečnost a stabilitu Aliance. V rámci Aliance existují příslušné mechanismy pro konzultace mezi spojenci podle článku 4 Severoatlantické smlouvy, které zahrnují, v případě potřeby, koordinaci jejich úsilí, včetně jejich reakce na rizika tohoto druhu.

Část III - Přístup k bezpečnosti ve 21. století

25.

Aliance se hlásí k širokému pojetí bezpečnosti, které vedle nepostradatelného obranného rozměru uznává důležitost politických, ekonomických, sociálních a ekologických faktorů. Tento široký přístup tvoří základ pro to, aby Aliance účinně plnila své základní bezpečnostní úkoly a pro její rostoucí snahu rozvinout účinnou spolupráci s ostatními evropskými a euroatlantickými organizacemi, jakož i s Organizací spojených národů. Naším společným cílem je vybudovat evropskou bezpečnostní strukturu, v níž by se příspěvek Aliance k bezpečnosti a ke stabilitě v

euroatlantické oblasti a příspěvek těchto dalších mezinárodních organizací vzájemně doplňovaly a posilovaly, a to jak při prohlubování vztahů mezi euroatlantickými zeměmi, tak při zvládání krizí. NATO zůstává základním fórem pro konzultace mezi spojenci a fórem pro hledání politické shody týkající se bezpečnostních a obranných závazků jeho členů, které vyplývají ze Severoatlantické smlouvy.

26.

Aliance se snaží udržet mír a posílit euroatlantickou bezpečnost a stabilitu: zachováním transatlantického spojení; udržováním účinných vojenských schopností dostatečných pro odstrašení a obranu a pro plnění plně šíře misí; rozvojem Evropské bezpečnostní a obranné identity v rámci Aliance; celkovou schopností krizového řízení; svou pokračující otevřeností k přijímání nových členů; pokračující snahou o partnerství, spolupráci a dialog s dalšími státy jakožto součástí jejího kooperativního přístupu k euroatlantické bezpečnosti, včetně oblasti kontroly zbrojení a odzbrojení.

Transatlantická vazba

27.

NATO má zájem na pevném a dynamickém partnerství mezi Evropou a Severní Amerikou při podpoře hodnot a zájmů, jež sdílí. Bezpečnost Evropy a Severní Ameriky je nedělitelná. Proto zájem Aliance na nepostradatelném transatlantickém spojení a na kolektivní obraně jejích členů je základem její věrohodnosti a bezpečnosti a stability euroatlantické oblasti.

Udržování vojenského potenciálu Aliance

28.

Udržování odpovídajícího vojenského potenciálu a zřetelná připravenost ke kolektivní akci při společné obraně zůstávají základem bezpečnostních cílů Aliance. Takováto schopnost zůstává společně s politickou solidaritou jádrem schopnosti Aliance zabránit jakýmkoli pokusům o omezování nebo zastrašování a zaručit, aby vojenská agrese namířená proti Alianci nikdy nemohla být vnímána jako možnost s jakoukoli vyhlídkou na úspěch.

29.

Vojenské schopnosti účinné v celé škále předvídatelných okolností jsou rovněž základem schopnosti Aliance přispívat k předcházení konfliktům a ke krizovému řízení prostřednictvím operací mimo článek 5, reagujících na krize. Tyto mise mohou být velmi náročné a mohou vyžadovat stejné politické a vojenské kvality, jako jsou soudržnost, mnohonárodní výcvik a rozsáhlé předchozí plánování, které jsou zásadní v situacích, jež předvídá článek 5. Proto, i když mohou vyvolávat zvláštní nároky, budou řešeny prostřednictvím společného komplexu struktur a postupů Aliance.

Evropská bezpečnostní a obranná identita

30.

Aliance, která je základem kolektivní obrany svých členů a jejímž prostřednictvím budou sledovány společné bezpečnostní cíle, kdekoli to bude možné, zůstává oddána rovnovážnému a dynamickému transatlantickému partnerství. Evropské spojenci učinili rozhodnutí, která jim umožňují převzít větší odpovědnost v oblasti bezpečnosti a obrany v zájmu upevnění míru a stability v euroatlantické oblasti a tím i bezpečnosti všech spojenců. Na základě rozhodnutí, přijatých Aliancí v Berlíně v roce 1996 a následně, bude Evropská bezpečnostní a obranná identita nadále rozvíjena v rámci NATO. Tento proces bude vyžadovat úzkou spolupráci mezi NATO a ZEU a, bude-li to potřebné, Evropskou unií. To umožní všem evropským spojencům komplexněji a účinněji přispívat k misím a aktivitám Aliance, jako výraz naší sdílené zodpovědnosti; posílí to transatlantické partnerství; napomůže to evropským spojencům jednat v případě potřeby samostatně díky připravenosti Aliance poskytnout, případ od případu a na základě konsenzu, své prostředky a schopnosti pro operace, na nichž se Aliance nepodílí vojensky a které jsou pod politickou kontrolou a strategickým vedením ZEU nebo někoho jiného dohodnutého, berouc v úvahu plnou účast všech evropských spojenců, jestliže se tak rozhodli.

Předcházení konfliktům a krizové řízení

31.

Při prosazování politiky zachování míru, předcházení válkám a zvyšování bezpečnosti a stability, jak je stanoveno v základních bezpečnostních úkolech, bude NATO usilovat, ve spolupráci s dalšími organizacemi, o předcházení konfliktům, a pokud krize již nastala, bude přispívat k jejímu účinnému řízení, a to v souladu s mezinárodním právem, včetně možnosti realizace operací reagujících na krize mimo článek 5. Připravenost Aliance provádět takovéto operace podporuje širší cíl, jímž je posilování a rozšiřování stability, a často zahrnuje účast partnerů NATO. NATO připomíná svou nabídku, učiněnou v roce 1994 v Bruselu, podpořit případ od případu na základě vlastních postupů operace na podporu míru i jiné operace pod záštitou Rady bezpečnosti OSN nebo v rámci odpovědnosti OBSE, včetně možnosti poskytnout zdroje a odborné znalosti Aliance. V této souvislosti NATO připomíná svá následná rozhodnutí týkající se operací reagujících na krizi na Balkáně. S ohledem na nezbytnost solidarity a soudržnosti Aliance zůstane účast na jakékoli takové operaci nebo misi předmětem rozhodování členských států v souladu s národními ústavami.

32.

NATO plně využije partnerství, spolupráce, dialogu a svých vazeb s dalšími organizacemi k tomu, aby přispělo k předcházení krizím a, pokud již nastanou, k jejich co nejrychlejšímu řešení. Komplexní přístup ke krizovému řízení, stejně jako jakékoli použití síly Aliancí, bude od politických orgánů Aliance vyžadovat, aby zvolily a koordinovaly odpovídající reakce ze škály jak politických, tak vojenských opatření a aby vykonávaly účinnou politickou kontrolu na všech stupních.

Partnerství, spolupráce a dialog

33.

Aliance je prostřednictvím aktivního prosazování partnerství, spolupráce a dialogu pozitivní silou při posilování bezpečnosti a stability v celé euroatlantické oblasti. Přesahem a otevřeností chce Aliance uchovat mír, podporovat a prosazovat demokracii, přispívat k prosperitě a rozvoji a pěstovat skutečné partnerství mezi všemi demokratickými euroatlantickými zeměmi. Zaměřuje se na posilování bezpečnosti všech, nikoho nevyklučuje a pomáhá překonávat rozdíly a spory, které by mohly vést k nestabilitě a konfliktu.

34.

Euroatlantická rada partnerství (EAPC) zůstane základním rámcem pro veškeré aspekty spolupráce NATO s partnery. Nabízí rozšířený politický rozměr pro konzultace i spolupráci. Konzultace v rámci Euroatlantické rady partnerství vytvářejí větší transparentnost a důvěru mezi jejími členy v bezpečnostních otázkách a přispívají k předcházení konfliktům a krizovému řízení a k rozvoji praktické spolupráce, včetně civilního nouzového plánování a záležitostí vědy a životního prostředí.

35.

Partnerství pro mír je hlavním mechanismem pro vytváření praktických bezpečnostních vztahů mezi Aliancí a jejími partnery a pro zvýšení interoperability mezi partnery a NATO. Prostřednictvím podrobných programů, které odrážejí individuální možnosti a zájmy partnerů, směřují Aliance a partneři k transparentnosti národního obranného plánování a rozpočtu, demokratické kontrole branných sil, připravenosti pro řešení civilních katastrof a dalších naléhavých případů a k rozvoji schopnosti pracovat společně, včetně operací Partnerství pro mír pod vedením NATO. Aliance hodlá posílit úlohu, kterou partneři hrají při rozhodování a plánování v programu Partnerství pro mír, a učinit ho operativnějším. NATO se zavázalo konzultovat s každým aktivním účastníkem Partnerství pro mír, pokud tento partner bude cítit, že je přímo ohrožena jeho územní celistvost, politická nezávislost nebo bezpečnost.

36.

Rusko hraje jedinečnou roli v euroatlantické bezpečnosti. V rámci Ustavujícího aktu o vzájemných vztazích, spolupráci a bezpečnosti mezi NATO a Ruskem se NATO a Rusko vzájemně zavázaly rozvíjet své vztahy na základě společných zájmů, reciprocitě a transparentnosti s cílem dosáhnout trvalého a všezahrnujícího míru v euroatlantickém prostoru, který bude založen na principech demokracie a kooperativní bezpečnosti. NATO a Rusko se dohodly dát konkrétní podobu svému společnému závazku budovat stabilní, mírovou a nerozdělenou Evropu. Silné, stabilní a trvalé partnerství mezi NATO a Ruskem je zásadní pro dosažení trvalé stability v euroatlantické oblasti.

37.

Ukrajina zaujímá v bezpečnostním euroatlantickém prostoru zvláštní místo a je významným a hodnotným partnerem při prosazování stability a společných demokratických hodnot. NATO hodlá dále posilovat své partnerství s Ukrajinou na základě Charty NATO-Ukrajina, včetně politických konzultací o věcech společného zájmu a široké praktické spolupráce. Aliance i nadále podporuje ukrajinskou samostatnost a nezávislost, územní celistvost, demokratický rozvoj, ekonomickou prosperitu a její status nejaderného státu jako klíčové faktory stability ve střední a východní Evropě a v Evropě jako celku.

38.

Středomoří je oblast zvláštního zájmu Aliance. Bezpečnost v Evropě je úzce svázána s bezpečností a stabilitou ve Středomoří. Proces Středomořského dialogu NATO je nedílnou součástí kooperativního přístupu NATO k bezpečnosti. Vytváří rámec pro budování důvěry, prohlubování transparentnosti a spolupráce v regionu, a posiluje a je posilován dalším mezinárodním úsilím. Aliance se zavazuje postupně rozvíjet politickou, civilní i vojenskou podobu Dialogu s cílem dosáhnout užší spolupráce a aktivního zapojení zemí, které jsou partnery v tomto Dialogu.

Rozšiřování

39.

Aliance zůstává otevřena novým členům podle článku 10 Severoatlantické smlouvy. Počítá s tím, že v nadcházejících letech pozve další státy ochotné a schopné přijmout odpovědnosti a povinnosti členství, pokud NATO dojde k závěru, že přijetí těchto států bude sloužit celkovým politickým a strategickým zájmům Aliance, posílí její efektivitu a soudržnost a posílí celkovou evropskou bezpečnost a stabilitu. Za tímto účelem NATO zřídilo program aktivit napomáhajících aspirujícím zemím v jejich přípravě na případné budoucí členství v kontextu širší spolupráce s nimi. Žádná evropská demokratická země, která bude splňovat cíle Severoatlantické smlouvy, nebude vyloučena z posuzování.

Kontrola zbrojení, odzbrojení a nešíření

40.

Politika Aliance v podpoře kontroly zbrojení, odzbrojení a nešíření bude i nadále hrát důležitou roli při naplňování bezpečnostních cílů Aliance. Spojenci usilují o posílení bezpečnosti a stability při co možná nejnižší úrovni sil, při zachování schopnosti Aliance zajistit kolektivní obranu a plnit celou škálu svých misí. Aliance bude dále zajišťovat - jako důležitou část širokého pojetí bezpečnosti -, aby obrana a kontrola zbrojení, odzbrojení a nešíření zůstaly v souladu. Aliance bude dále aktivně přispívat k přípravě dohod o kontrole zbrojení, odzbrojení a nešíření, stejně jako i opatření k posilování důvěry a bezpečnosti. Spojenci berou vážně svou specifickou roli v prosazování širšího, komplexnějšího a lépe verifikovatelnějšího procesu mezinárodní kontroly zbrojení a odzbrojení. Aliance zvýší své politické úsilí ke snížení hrozeb, které pramení ze šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. Hlavním cílem Aliance a jejích členů v oblasti nešíření je předejít šíření nebo, pokud se tak již stane, dosáhnout zvratu diplomatickými prostředky. Aliance přikládá velký význam další platnosti a plnému uplatnění všemi stranami Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě, která je zásadním prvkem zajišťování stability v euroatlantickém prostoru.

Část IV - Směrnice pro ozbrojené síly Aliance

Principy strategie Aliance

41.

Aliance si udrží nezbytnou vojenskou kapacitu k vykonávání misí NATO v jejich plném rozsahu. Principy spojenecké solidarity a strategické jednoty zůstávají prvořadými pro všechny mise Aliance. Jednotky Aliance musejí zabezpečit vojenskou účinnost a svobodu jednání NATO. Bezpečnost všech spojenců je nedělitelná: útok na jednoho člena je útokem na všechny. S ohledem na kolektivní obranu na základě článku 5 Severoatlantické smlouvy, mnohonárodní vojenské síly Aliance musejí být schopné odstrašit jakoukoli potenciální agresi, v případě, že k útoku přece jen dojde, zastavit postup útočnicka co nejdříve a zajistit politickou nezávislost a územní celistvost členských států. Musejí být také připraveny přispívat k prevenci konfliktů a vést operace reagující na krize, jež nejsou pokryty článkem 5. Síly Aliance mají klíčovou roli při posilování spolupráce a porozumění s partnerskými

státy NATO a dalšími státy zejména při pomoci partnerským zemím připravit se k potenciální účasti na Alianci vedených operacích Partnerství pro mír. Tak přispívají k zachování míru, k zajištění společných bezpečnostních zájmů členů Aliance a udržení bezpečnosti a stability euroatlantické oblasti. Odstrašováním od použití zbraní hromadného ničení (NBC) přispívají k úsilí Aliance předejít šíření těchto zbraní a jejich nosičů.

42.

Dosažení cílů Aliance závisí zejména na spravedlivém rozdělení rolí, rizik a odpovědností, stejně jako výhod společné obrany. Pro evropskou bezpečnost, která je neoddělitelně spjatá s bezpečností Severní Ameriky, zůstává životně důležitou přítomnost amerických konvenčních a jaderných sil v Evropě. Severoameričtí spojenci přispívají Alianci vojenskými silami použitelnými pro akce Aliance, jejich širším příspěvkem k mezinárodnímu míru a bezpečnosti a tím, že na území Severní Ameriky poskytují unikátní možnosti k výcviku. K těmto aktivitám také významně přispívají evropské spojenci. S rozvojem Evropské bezpečnostní a obranné identity v rámci Aliance se bude dále zvyšovat podíl evropských členů na společné obraně, mezinárodním míru a stabilitě, včetně vytváření mnohonárodních formací.

43.

Princip kolektivního úsilí o obranu Aliance je vyjádřen v praktických opatřeních, jež Alianci umožňují těžit z podstatných výhod kolektivní obrany na poli politickém, vojenském i pokud jde o zdroje a předcházet renacionalizaci obranné politiky, bez omezování svrchovanosti členských zemí. Tyto mechanismy rovněž umožňují silám NATO realizovat operace reagující na krize mimo článek 5 a vytvářejí nezbytný předpoklad pro jednotnou odpověď(Aliance na všechny možné druhy krizí. Jsou založeny na procedurách, integrované vojenské struktury a dohodách o spolupráci. Hlavními rysy jsou společné vojenské plánování; společné financování; společné operační plánování; vytváření mnohonárodních jednotek, velitelství a struktur velení; integrovaný systém protivzdušné obrany; vyvažování rolí a odpovědnosti mezi jednotlivými spojenci; pobyt a rozmístění jednotek mimo území mateřského státu, pokud to bude nutné; opatření zahrnující plánování krizového řízení a posíl; společné standardy a postupy v oblasti výzbroje, výcviku a logistiky; společné a kombinované doktríny a cvičení, pokud to bude vhodné; spolupráce na poli infrastruktury, výzbroje a logistiky. Pro posílení spolupráce a společného úsilí v otázkách euroatlantické bezpečnosti je důležité zapojení partnerských zemí NATO do těchto opatření a vytvoření pro ně podobného režimu ve vhodných oblastech.

44.

Důležitou roli při získávání a udržování nezbytných prostředků a schopností Aliance bude i nadále mnohonárodní financování, zejména prostřednictvím vojenského rozpočtu a Programu bezpečnostních investic NATO. O tom, jak budou tyto zdroje řízeny, rozhodnou potřeby Aliance tak, jak budou vznikat.

45.

Aliance podporuje další rozvoj Evropské bezpečnostní a obranné identity v rámci NATO, včetně připravenosti poskytnout své prostředky a schopnosti pro operace pod politickou kontrolou a strategickým řízením Západoevropské unie, či jak bude jinak dohodnuto.

46.

K obraně míru a předcházení válce nebo jinému druhu násilí, bude Aliance v předvídatelné budoucnosti udržovat v Evropě odpovídající kombinaci jaderných a konvenčních sil, které budou podle potřeby modernizovány, ovšem na úrovni minimální dostatečnosti. Vzhledem k různorodosti rizik, kterým může čelit, musí si Aliance uchovat síly nezbytné k zabezpečení věrohodného odstrašování a k provedení široké škály konvenčních možností. Samotné konvenční síly Aliance však nemohou zaručit účinné odstrašování. Specifickým přínosem jaderných zbraní je, že činí riziko agrese vůči Alianci nevypočitatelným a nepřijatelným. Proto zůstávají nezbytnými pro udržení míru.

Struktura ozbrojených sil Aliance

Úkoly ozbrojených sil Aliance

47.

Prioritní úlohou ozbrojených sil Aliance je ochrana míru a zajištění územní celistvosti, politické nezávislosti a bezpečnosti členských států. Proto musejí být jednotky Aliance schopny odstrašovat a účinně bránit, udržet nebo obnovit územní celistvost států Aliance a v případě konfliktu rychle ukončit válku tím, že přinutí útočníka, aby přehodnotil svá rozhodnutí, ukončil útok a stáhl se. Jednotky NATO si musejí zachovat schopnost kolektivní

obranu i ve chvíli, kdy budou provádět účinné operace reagující na krize, které nespádají pod článek 5.

48.

Udržení bezpečnosti a stability euroatlantické oblasti má klíčový význam. Důležitým cílem Aliance a jejich jednotek je předcházet rizikům tím, že budou řešit potenciální krize v raném stadiu. V případě krizí, které by mohly ohrozit euroatlantickou stabilitu a bezpečnost členů Aliance, jednotky Aliance mohou být povolány k operacím reagujícím na tyto krize. Mohou být také povolány k účasti na udržení mezinárodního míru a bezpečnosti při operacích na podporu jiných mezinárodních organizací doplňujících a posilujících politické akce v rámci širokého pojetí bezpečnosti.

49.

Při podílu na řešení krizí za pomoci vojenských operací se jednotky Aliance setkají s různorodými aktéry, situacemi a požadavky včetně humanitárních krizí. Některé z krizových operací mimo článek 5 mohou být stejně náročné jako mise zajišťující kolektivní obranu. K tomu, aby bylo možné zajistit účinnou vojenskou účast, je nezbytné mít k dispozici dobře vycvičené a dobře vyzbrojené jednotky, s odpovídající úrovní pohotovosti a dostatečně silné a schopné reagovat na celou škálu krizí, stejně jako odpovídající podpůrné struktury, nástroje plánování a prostředky řízení. Aliance by měla být také připravena podpořit, na základě oddělitelných, ale nikoli oddělených sil, operace pod politickou kontrolou a strategickým vedením buď (ZEU, nebo jak bude jinak dohodnuto. Potenciální účast partnerských států a dalších nečlenských států na operacích vedených NATO stejně jako možnost společných operací s Ruskem budou dalšími významnými prvky příspěvku NATO k řešení krizí ohrožujících euroatlantickou bezpečnost.

50.

Vojenské síly Aliance rovněž přispívají k podpoře stability v celé euroatlantické oblasti svou účastí v kontaktech mezi armádami a v dalších kooperačních aktivitách a cvičeních v rámci Partnerství pro mír, jakož i v aktivitách, jež mají prohloubit vztahy NATO s Ruskem, Ukrajinou a zeměmi Středomořského dialogu. Přispívají ke stabilitě a porozumění účastí v aktivitách, jež posilují důvěru, včetně těch, které zvyšují transparentnost a zlepšují komunikaci, i účastí ve verifikaci dohod o kontrole zbrojení a v humanitárním odminování. Klíčové oblasti konzultací a spolupráce mohou mimo jiné zahrnovat: výcvik a cvičení, interoperabilitu, vztahy armády a civilní sféry, rozpracování koncepcí a doktrín, obranné plánování, krizové řízení, otázky šíření, spolupráce při vyzbrojování, jakož i účast v operačním plánování a v operacích.

Směrnice pro strukturu ozbrojených sil Aliance

51.

Má-li Aliance realizovat základní bezpečnostní úkoly a principy své strategie, musejí být síly Aliance nadále přizpůsobovány tak, aby účinně odpovídaly požadavkům celé škály misí Aliance a byly schopny reagovat na budoucí výzvy. Struktura spojeneckých sil, vycházející ze síly jednotlivých národních obranných struktur, se bude řídit směrnicemi uvedenými v dalších odstavcích.

52.

Velikost, pohotovost, dostupnost a rozmístění vojenských sil Aliance bude odrážet jejich zodpovědnost za kolektivní obranu a vedení operací reagujících na krize, někdy v krátké lhůtě, daleko od domácích základů, včetně operací mimo území spojenců. Charakteristiky sil Aliance budou rovněž odrážet ustanovení příslušných dohod o kontrole zbrojení. Síly Aliance musejí být schopny svou silou a kapacitou odstrašit a odrazit agresi proti kterémukoli spojenci. Musejí být interoperabilní a mít příslušné doktríny a technologie. Musejí být udržovány ve stavu patřičné pohotovosti a rozvinutelnosti a musejí být schopny vojenského úspěchu v široké škále složitých spojených a kombinovaných operací, jež mohou rovněž zahrnovat partnery a další nečlenské státy.

53.

To jmenovitě znamená:

- a) že celková velikost spojeneckých sil bude udržována na nejnižších úrovních odpovídajících požadavkům kolektivní obrany a jiných misí Aliance; budou rovněž udržovány v patřičné a odstupňované pohotovosti;
- b) že územní rozmístění sil v době míru zaručí dostatečnou vojenskou přítomnost na území Aliance, včetně rozmístění sil mimo domácí území a vody a předsunuté rozmístění tam, kde je to nezbytné. V úvahu budou vzaty regionální a zejména geostrategické úvahy uvnitř Aliance, protože nestability na periferii NATO by mohly vést ke krizím nebo ke konfliktům vyžadujícím vojenskou reakci Aliance, jíž by mohly předcházet jen krátké doby

varování;

c) že velitelská struktura NATO bude schopna zajistit velení a řízení v celé škále vojenských misí Aliance, včetně použití mobilních kombinovaných či spojených velitelství a velitelství Kombinovaných společných sil zvláštního určení (CFJT), aby velela a řídila mnohonárodní a multiservisní síly. Bude rovněž schopna podporovat operace pod politickou kontrolou a strategickým řízením buď Západoevropské unie, nebo jak bude jinak dohodnuto, čímž bude přispívat k rozvoji Evropské bezpečnostní a obranné identity (ESDI) v rámci NATO a vést operace pod vedením NATO reagující na krize mimo článek 5 s partnery a s jinými zeměmi, jež se mohou zúčastnit;

d) že Aliance bude celkově, v krátkodobé i dlouhodobé perspektivě a pro celou škálu svých misí, vyžadovat základní operační schopnosti, jako schopnost účinného zásahu; schopnost rozvinutelnosti a mobility; odolnost sil a infrastruktury; udržitelnost, včetně logistiky a rotace sil. Pro rozvoj těchto schopností k jejich plnému potenciálu pro mnohonárodní operace budou důležité interoperabilita, včetně lidského faktoru, využívání příslušných vyspělých technologií, udržování informační převahy při vojenských operacích a nasazení vysoce kvalifikovaného personálu se širokým spektrem dovedností. Dostatečné kapacity v oblasti velení, řízení a spojení, stejně jako zpravodajství a průzkumu budou sloužit jako nezbytné faktory násobící síly;

e) že omezená, ale vojensky významná část pozemních, leteckých a námořních sil bude kdykoliv schopna reagovat tak rychle, jak bude nezbytné, na širokou škálu eventualit, včetně náhlého útoku na kterékoli spojence. Velký počet prvků sil bude dostupný na odpovídajících stupních pohotovosti, aby podpořily dlouhotrvající operace, ať již na území Aliance nebo mimo ně, včetně rotace rozvinutých sil. Tyto síly musejí mít jako celek dostatečnou kvalitu, početnost a připravenost přispět k odstrašování a k obraně proti omezeným útokům na Alianci;

f) že Aliance musí být schopna vytvářet větší síly, jak v reakci na jakékoliv zásadní změny bezpečnostního prostředí, tak pro omezené požadavky, posilování, mobilizaci rezerv nebo přeskupení sil, pokud to bude nezbytné. Tato schopnost musí být úměrná potenciálním hrozbám bezpečnosti Aliance, včetně potenciálního dlouhodobého vývoje. Musí brát rovněž v úvahu možnost podstatných zlepšení připravenosti a schopností vojenských sil na periferii Aliance. Schopnost včasného posílení a doplnění zásob jak v rámci Evropy, tak ze Severní Ameriky bude mít nadále zásadní význam, z čehož vyplývá potřeba vysokého stupně rozvinutelnosti, mobility a pružnosti;

g) že odpovídající struktury a procedury sil, včetně těch, jež poskytují schopnost rychle a selektivně se utvářet, rozvíjet a soustřeďovat, jsou nezbytné pro umožnění přiměřené, pružné a včasné reakce, jež má snížit a řešit napětí. Tyto mechanismy musejí být v době míru pravidelně procvičovány;

h) že obranná struktura Aliance musí být schopna patřičně a účinně čelit rizikům spojeným se šířením zbraní hromadného ničení (NBC) a jejich nosičů, jež rovněž představují potenciální hrozbu pro obyvatelstvo, území a síly spojenců. Je zapotřebí vyvážená kombinace sil, schopností reakce a posílené obrany;

i) že síly a infrastruktura Aliance musejí být chráněny proti teroristickým útokům.

Charakteristika konvenčních ozbrojených sil

54.

Je nezbytné, aby ozbrojené síly Aliance měly důvěryhodnou schopnost, pokud jde o plnění misí Aliance. Tento požadavek má důsledky pro složení sil, úroveň sil a výzbroje; pohotovost, použitelnost a odolnost; výcvik a cvičení; možnosti rozvinutí a použití; výstavbu ozbrojených sil a schopnost jejich mobilizace. Cílem by mělo být dosažení optimální rovnováhy mezi: vysokou pohotovostí sil schopných zahájit podle potřeby rychle a případně okamžitě kolektivní obranu a operace reagující na krize mimo článek 5; silami na různých úrovních nižší pohotovosti k zajištění většiny úkolů nezbytných ke kolektivní obraně, k rotaci sil na podporu operací reagujících na krize nebo pro další posílení v konkrétním regionu; dlouhodobou výstavbou schopnosti posílení pro nejhorsí případ - byť velmi vzdálený - scénáře rozsáhlých operací kolektivní obrany. Podstatná část spojeneckých sil bude schopna plnit více než jeden z těchto úkolů.

55.

Síly Aliance budou strukturovány tak, aby odrážely mnohonárodní a společný charakter spojeneckých misí. Základní úkoly budou zahrnovat kontrolu, ochranu a obranu území; zajištění nerušeného využívání mořských, vzdušných a pozemních spojů; kontrolu moří a ochranu rozmístování spojeneckých námořních odstrašujících sil; vedení nezávislých a kombinovaných vzdušných operací; zajištění bezpečného vzdušného prostoru a účinné rozšířené protivzdušné obrany; průzkum, zpravodajství, pozorování a vedení elektronické války; strategickou

přepravu; zajištění účinných a pružných velitelských a řídicích zařízení včetně mobilních kombinovaných a společných velitelství.

56.

Strukturu obrany Aliance vůči rizikům a možným hrozbám šíření jaderných, biologických a chemických (NBC) zbraní a jejich nosičů je třeba dále zlepšovat, včetně prací na protiraketové obraně. Vzhledem k tomu, že síly NATO mohou být vyzvány k operacím mimo hranice NATO, schopnost čelit rizikům šíření se musí vyznačovat pružností, mobilitou, rychlou rozvinutelností a odolností. Doktríny, plánování, výcvik a cvičení musejí rovněž připravit Alianci k odstrašení a k obraně proti použití zbraní hromadného ničení (WMD). Cílem je postupovat tak, aby se zmenšila operační zranitelnost ozbrojených sil NATO při zachování jejich pružnosti a účinnosti, a to navzdory přítomnosti, hrozbě či použití jaderných, biologických nebo chemických (NBC) zbraní.

57.

Strategie Aliance nezahrnuje schopnost vedení chemické nebo biologické války. Spojenci podporují všeobecné přistoupení k příslušným odzbrojovacím režimům. I když bude dosaženo dalšího pokroku v oblasti zákazu chemických a biologických zbraní, obranná opatření zůstávají zásadními.

58.

Vzhledem k všeobecnému snižování počtů ozbrojených sil a omezování zdrojů zůstane pro plnění spojeneckých misí životně důležitou schopnost těsné spolupráce. Z tohoto hlediska jsou stěžejními mechanismy kolektivní obrany Aliance, v nichž, pokud jde o ty, kterých se to týká, hraje klíčovou úlohu integrovaná vojenská struktura. Různé oblasti obranného plánování NATO musejí být účinně koordinovány na všech úrovních, což zajistí připravenost sil a podpůrné struktury pro plnění celého spektra jejich úkolů. Výměna informací mezi spojenci ohledně plánování jejich ozbrojených sil přispívá k zajištění dostupnosti schopností nezbytných k plnění těchto úkolů. Konzultace v případě důležitých změn v národních obranných plánech mají rovněž klíčový význam. Spolupráce při rozvíjení nových operačních koncepcí bude nezbytnou jako odpověď (na vyvíjející se bezpečnostní výzvy). Podrobné praktické mechanismy, které byly vypracovány jako součást Evropské bezpečnostní a obranné identity v rámci Aliance, přispívají k úzké spolupráci mezi spojenci, aniž by docházelo k nežádoucí duplicitě prostředků a kapacit.

59.

Schopnost pružně odpovědět na případné nečekané krize a dokázat vést účinné mise Aliance staví před ni požadavek dostatečných logistických kapacit, včetně kapacit dopravních, zdravotního zabezpečení a zásob pro efektivní rozvinutí a podporu všech druhů sil. Standardizace prohloubí spolupráci a zvýší objektivitu vynaložených nákladů při zajišťování logistické podpory spojeneckých sil. Vedení a udržování operací mimo území Aliance, s omezenou či žádnou podporou hostitelské země, bude klást mimořádné požadavky na logistiku. Schopnost vytvářet větší, odpovídajícím způsobem vybavené a vycvičené síly, včas a na takové úrovni, aby byly schopny plnit celou škálu aliančních misí, bude rovněž znamenat důležitý příspěvek ke krizovému řízení a obraně. Bude zahrnovat schopnost posílit jakoukoli rizikovou oblast a nastolit mnohonárodní přítomnost tam, kde a kdy to bude nutné. Ozbrojené síly různého druhu a na různé úrovni pohotovosti budou připraveny k pružnému využití pro posilování jak ve vnitroeurospkém, tak v transatlantickém měřítku. To bude vyžadovat kontrolu komunikačních spojů a odpovídající podpůrné a výcvikové mechanismy.

60.

Součinnost mezi silami Aliance a civilním prostředím (vládním i nevládním), v němž tyto síly působí, je rozhodující pro úspěch operací. Spolupráce mezi civilním a vojenským sektorem je vzájemně závislá: vojenské prostředky jsou stále více požadovány na pomoc civilním orgánům a současně podpora vojenských operací ze strany civilního sektoru je důležitá pro logistickou, komunikační a zdravotnickou podporu i pro veřejné záležitosti. Spolupráce mezi vojenskými jednotkami Aliance a civilními orgány bude proto nadále zásadní.

61.

Schopnost Aliance plnit celou škálu misí bude stále více záviset na mnohonárodních silách, doplňujících národní příspěvky spojenců pro NATO u těch spojenců, kterých se to týká. Tyto síly, které jsou použitelné pro celou škálu misí Aliance, demonstrují odhodlanost Aliance udržovat nadále věrohodnou kolektivní obranu, zvýšit soudržnost Aliance a posílit transatlantické partnerství a Evropskou bezpečnostní a obrannou identitu v rámci Aliance. Mnohonárodní síly, především ty, které mohou být rychle rozvinuty v zájmu kolektivní obrany nebo v operacích reagujících na krize mimo článek 5, posilují solidaritu. Mohou také zajistit rozvinutí výkonnějších formací než těch, které mohou být k dispozici v národním měřítku, čímž pomáhají zefektivnit využití omezených obranných zdrojů. To může zahrnovat vysoce integrovaný a mnohonárodní přístup ke specifickým úkolům a funkcím, přístup, který

podtrhuje realizaci koncepce Kombinovaných společných sil zvláštního určení (CJTF). Efektivní mnohonárodní formace i další mechanismy, zahrnující partnery, budou významné pro mírové operace. V zájmu plného využití potenciálu mnohonárodních formací je velmi důležité zvýšit interoperabilitu, mimo jiné prostřednictvím dostatečného výcviku a cvičení.

Charakteristika jaderných sil

62.

Základní účel jaderných sil spojenců je politický: zachovat mír a zabránit nátlaku a jakékoli válce. Tyto síly budou nadále plnit zásadní úlohu tím, že budou v mysli každého agresora vzbuzovat nejistotu o povaze reakce spojenců na vojenskou agresi. Tyto síly demonstrují, že žádná agrese není racionální volbou. Nejvyšší zárukou bezpečnosti spojenců jsou strategické jaderné síly Aliance, zejména síly Spojených států; nezávislé jaderné síly Velké Británie a Francie, které mají vlastní odstrašující úlohu, přispívají i k celkové odstrašující síle a k bezpečnosti spojenců.

63.

Věrohodná jaderná struktura Aliance a demonstrace solidarity a společného odhodlání Aliance zabránit válce nadále vyžadují širokou účast evropských spojenců v kolektivním obranném plánování v jaderné oblasti, v rozmístěných jaderných silách umístěných na jejich území a účast v mechanismech velení, řízení a konzultací. Jaderné síly v době míru umístěné v Evropě a podléhající NATO představují základní politickou a vojenskou vazbu mezi evropskými a severoamerickými členy Aliance. Aliance proto v Evropě zachovává adekvátní jaderné síly. Tyto síly musejí mít potřebné vlastnosti a náležitou pružnost a odolnost, aby mohly být věrohodným a účinným článkem strategie spojenců při předcházení válce. Budou udržovány na minimální úrovni dostačující k zachování míru a stability.

64.

Zainteresovaní spojenci berou v úvahu, že s radikálními změnami bezpečnostní situace, včetně snížené úrovně konvenčních sil v Evropě a zvýšené doby reakce, se výrazně zlepšila schopnost NATO řešit krize diplomatickými či jinými prostředky nebo, v případě nutnosti, zahájit úspěšnou konvenční obranu. Okolnosti, za nichž by mohli uvažovat o jakémkoli použití jaderných zbraní, jsou proto mimořádně vzdálené. Od roku 1991 spojenci realizovali sérii kroků, které reagují na vývoj bezpečnostního prostředí po studené válce. Zahrnují dramatickou redukci typů a počtů substrategických sil NATO, včetně vyřazení všeho jaderného dělostřelectva a jaderných střel krátkého dosahu odpalovaných ze země, dále podstatné zmírnění pohotovostních kritérií pro síly s jaderným komponentem a ukončení zpracování stálých mírových plánů pro užití jaderných zbraní pro případ krize. Jaderné síly NATO již nejsou směřovány proti žádné zemi. Nicméně, NATO si zachová, na minimální úrovni odpovídající současnému bezpečnostnímu prostředí, příslušné substrategické síly rozmístěné v Evropě, které budou představovat základní vazbu se strategickými jadernými silami, posilující současně transatlantickou vazbu. Budou se skládat z dvouúčelových letounů a malého počtu britských bojových hlavic Trident. Substrategické jaderné zbraně však nebudou rozmístěny za normálních okolností na lodích a útočných ponorkách.

Závěr

65.

V době, kdy Severoatlantická aliance vstupuje do svého šestého desetiletí, musí být připravena dostát výzvám a možnostem nového století. Strategická koncepce potvrzuje trvalý smysl existence Aliance a vytyčuje její základní bezpečnostní úkoly. Umožňuje, aby transformované NATO přispívalo k vytváření bezpečnostního prostředí podporou bezpečnosti a stability, silou společně sdíleného úsilí o demokracii a mírové řešení sporů. Aliance se bude řídit strategickou koncepcí v bezpečnostní a obranné politice, ve svých operačních konceptech, ve struktuře svých konvenčních a jaderných sil a v mechanismech své kolektivní obrany. Strategická koncepce bude revidována ve světle vyvíjejícího se bezpečnostního prostředí. V nejistém světě zůstává zachována potřeba účinné obrany, avšak, potvrzujíc tento závazek, bude Aliance nadále plně využívat každé příležitosti k tomu, aby napomohla vytvářet nerozdělený kontinent prosazováním a podporováním vize jednotné a svobodné Evropy.